

PASSIVES INESPERADES EN CATALÀ CONTEMPORANI: EL CAS DELS FALSOS COMPLEMENTES INDIRECTES¹

Isabel Crespi

CLT-Universitat Autònoma de Barcelona

RESUM. Aquest article examina el comportament sintàctic d'un conjunt de verbs ditransitius del català que, contràriament al que prediu la gramàtica, permeten la passivització del complement indirecte. Les dades, que fins ara no havien estat objecte d'estudi, suggereixen que aquesta passivització no parteix d'una estructura ditransitiva en la sintaxi lèxica, sinó d'una estructura semblant a la dels verbs de *locatum* de Hale & Keyser (1993, 1998) en la qual el receptor del verb no és, en realitat, un objecte indirecte, sinó l'argument intern del verb. Així mateix, a partir de les restriccions que observem en la sintaxi oracional, proposem que el participi per si mateix no pot assignar cas (en el sentit d'Ormazábal & Romero 2013) a l'argument, de manera que l'argument es pot moure a la posició de subjecte de la clàusula participial, però sí que n'assigna quan es combina amb alguns verbs, com ara el copulatiu *estar*, amb la qual cosa l'argument queda fixat i no es pot promoure. Finalment, concloem que aquesta impossibilitat d'assignar cas és una prova més del fet que els participis són elements deficients, amb una estructura menys rica i complexa que la del verb.

Paraules clau: participi, complement indirecte, passivització, cas, deficiència

ABSTRACT. This paper examines the syntactic behaviour of a group of ditransitive verbs in Catalan which, contrary to what the grammar predicts, allow for the passivisation of the indirect complement. The data, which had not been analyzed before, suggest that this passivisation is not based on a ditransitive structure in lexical syntax, but rather a structure similar to that of verbs of *locatum* proposed by Hale & Keyser (1993, 1998), in which the receiver of the verb is not, in fact, an indirect object, but the internal argument of the verb. Moreover, based on the restrictions observed in sentential syntax, we propose that the participle cannot assign case (in the sense Ormazábal & Romero 2013) by himself to the argument, and that is why this argument can be moved to the subject position of the participial clause, but it does assign case when it combines with some verbs, such as the copulative *estar*, so that the argument is fixed and cannot be promoted. Finally, we conclude that this impossibility of assigning case is evidence for the fact that participles are deficient elements, with a less rich and complex structure than the verb.

Keywords: participle, indirect object, passivisation, case, deficiency

---

¹ Voldria donar les gràcies als dos revisors anònims pels seus comentaris i suggeriments; sense dubte, han ajudat a enriquir aquest article. També m'agradaria agrair la seva inestimable ajuda a Gemma Rigau (Universitat Autònoma de Barcelona) i Antonio Fábregas (Universitat de Tromsø) en la recopilació de dades i el desenvolupament de l'anàlisi. Gràcies també als parlants de català i castellà que han compartit amb mi els seus judicis de gramaticalitat durant el procés de recerca. Aquest article s'ha elaborat en el marc d'una beca predoctoral del Programa de Formació de Professorat Universitari (FPU) del Ministeri d'Educació del Govern d'Espanya, i ha comptat també amb el suport econòmic de la Generalitat de Catalunya (2014 SGR 1013) i del projecte "La variación en la interfaz léxico-sintaxis" (FFI2014-56968-C4-1-P) del Ministeri d'Economia i Competitivitat.

1. Introducció

L'objectiu d'aquest article és examinar el comportament sintàctic d'un conjunt de verbs ditransitius del català que, contràriament al que prediu la gramàtica, sembla que poden passivitzar el complement indirecte, és a dir, promoure el receptor del verb a la posició de subjecte de la clàusula participial. I és que, d'acord amb la gramàtica, en català només es pot passivitzar el complement directe del verb o, més concretament, l'argument intern que s'origina com a Tema (Borer 1984, Bruening 2014, Levin & Rappaport Hovav 1986, McIntyre 2013; *apud* Armstrong 2017). D'això se segueix, doncs, que només els verbs transitius o inacusatius poden donar lloc a construccions amb participi passiu (Pérez Saldanya & Rigau 2015), com il·lustrem a (1). En canvi, no és possible fer una estructura passiva de verbs que no tenen argument intern, com els intransitius, inergatius o els verbs preposicionals (Di Tullio 2008, Bosque & Gutiérrez Rexach 2009) (2):

- (1) a. Una novel·la **traduïda** (per Quim Monzó / en els anys 30 / a l'anglès)
b. Un gos **mort** (ahir a la nit / de ràbia)

- (2) *El nen **tossit**, *l'obrer **treballat**, *la proposta **dubtada**

Alhora, aquest patró també prediu que no es pot passivitzar el complement indirecte d'un verb ditransitiu (com ja va observar Demonte 1995)².

- (3) a. *L'estudiant **donat** amb/dels llibres del professor podrà aprovar l'examen
b. *L'amic **dít** d'un secret ha de ser de plena confiança

No obstant això, cada vegada és més freqüent trobar dades com les de (4), en què un participi passiu apareix com a modificador del complement indirecte del verb.

- (4) a. Barberà, **preguntada** pels periodistes, va assegurar que l'ordre “era claríssima” (CIVAL)
b. El bisbe de Solsona, **contestat** per l'ANC de Berga (Nació digital, 07.12.2016)
c. Proposar al jutjat que prengui declaració als turistes **robats** quan acaben de patir un furt (Cadena Ser, 02.02.2016)

Tenint en compte que aquests verbs no participen en l'alternança datiu/acusatiu (Pineda 2016), els exemples de (4) contradiuen clarament el que prediu la gramàtica. Així, es configuren com a dades “inesperades” en català que, que sapiguem, no han estat analitzades abans. Així mateix, encara que alguns parlants troben aquestes dades poc naturals, el cert és que la seva emergència i el seu ús és cada vegada més freqüent –especialment en els mitjans de comunicació– i es troba en plena expansió.

A l'apartat 1.1. desenvolupem amb més detall què és l'alternança datiu/acusatiu i quins verbs hi participen. A la secció 2 descrivim i classifiquem les dades inesperades en català contemporani, i les comparem amb alguns exemples semblants del castellà. La secció 3 presenta la proposta d'anàlisi, que es divideix en dues parts. L'apartat 3.1. esbossa l'anàlisi de l'estructura interna d'aquests verbs: proposem que la passivització

²En anglès, aquesta passivització de l'OI és possible perquè en aquesta llengua existeixen les construccions de doble objecte. Així, si el receptor es pot originar com a complement directe i rebre acusatiu, també pot ser passivitzat: *I was given a book, Lily was prescribed a new medicine (by the doctor)*.

del complement indirecte no parteix d'una estructura ditransitiva en la sintaxi lèxica, sinó d'una estructura semblant a la dels verbs de *locatum* de Hale & Keyser (1993, 1998), en la qual el receptor del verb no és, en realitat, un objecte indirecte, sinó l'argument intern del verb. L'apartat 3.2. examina el comportament dels participis d'aquests verbs en la sintaxi oracional: a partir de les restriccions que observem, proposem que el participi per si mateix no pot assignar cas (en el sentit d'Ormazábal & Romero 2013) a l'argument, de manera que l'argument es pot moure a la posició de subjecte de la clàusula participial, però sí que n'assigna quan es combina amb alguns verbs, com ara el copulatiu *estar*, amb la qual cosa l'argument queda fixat i no es pot promoure. Finalment, la secció 4 conclou l'article.

1.1. Sobre l'alternança datiu/acusatiu

Entre els verbs ditransitius, que seleccionen dos arguments interns –típicament un complement directe i un d'indirecte–, n'hi ha un grup que participa en el que s'ha anomenat una “alternança de cas datiu/acusatiu” (Solà 1994, Cabré & Mateu 1998, Rosselló 2002, Pérez Saldanya 2007, Ramos 2005a,b i Morant 2008, *apud* Pineda 2016). Com Pineda (2016) il·lustra, es tracta d'una alternança d'ús d'aquests verbs, que poden ser utilitzats com a ditransitius i expressar una entitat transferida i un receptor, com a (5), o bé com a transitius i expressar únicament el receptor. En aquest darrer cas, hi ha dues opcions pel que fa al marcatge de cas del receptor: pot aparèixer en cas datiu, com a (6a), o marcat en acusatiu, com a (6b).

(5) L'empresari paga el sou a l'empleat.

(6) a. L'empresari paga a l'empleat → Li paga

b. L'empresari paga l'empleat → El paga

[Pineda 2016]

La particularitat d'aquests verbs, doncs, és que, en determinats contextos, permeten que el complement indirecte es comporti com a directe. Curiosament, un dels trets que il·lustren més clarament aquesta possibilitat d' “acusativització” (Rosselló 2002) del complement indirecte és que permet la construcció passiva. Alguns dels exemples que dona Pineda (2016) d'aquesta possibilitat són els següents:

(7) a. Maragall ha estat telefonat personalment pel president de la Generalitat.

b. El nou rector fou contestat pels estudiants més radicals.

c. La víctima va ser robada a la plaça de l'Estació, possiblement a mans de dos individus, i va quedar estesa a terra.

El que resulta interessant, però, és que hi ha un conjunt de verbs que, sense participar en l'alternança datiu/acusatiu, també permeten la passivització del complement indirecte o receptor. Es tracta de verbs que, aparentment, també són ditransitius i seleccionen una mena d'entitat transferida i un receptor, amb la restricció que aquest últim no pot aparèixer en acusatiu, almenys quan el verb està flexionat. Un exemple conegut el trobem en el cas de *preguntar*.

(8) Pregunta(-li) la data a la Maria.

L'estructura argumental d'aquests verbs inclou un complement acusatiu i un de datiu, com a (8), però quan el complement directe s'omet, el receptor no pot aparèixer

en acusatiu, contràriament al que il·lustrava Pineda (2016) en el cas de (6b), que reproduïm a (9a):

- (9) a. L'empresari paga l'empleat → El paga
 b. *L'empresari pregunta l'empleat (abans de prendre una decisió) → *El pregunta

Resulta curiós, doncs, que puguem trobar exemples amb aquest receptor passivitzat, com a (10):

- (10) El també titular de la Presidència ha insistit, **preguntat** pels periodistes, que “amb totes les conseqüències” (e-Notícies, 04.11.2014)

2. Presentació i descripció de les dades

Els verbs que, sense participar en l'alternança datiu/acusatiu, permeten la passivització del receptor datiu es poden classificar en dos grups, seguint part de la terminologia de Pineda (2016): els verbs de comunicació i els verbs de contacte.

2.1. Verbs de comunicació

Hem reunit en aquest grup aquells verbs que es relacionen amb els actes de parla, amb la comunicació d'un missatge. Hi trobem, per exemple, *preguntar*, *consultar*, *suplicar* o *contestar*. Així, tots aquests verbs impliquen dos arguments: un missatge i un receptor. En les dades que exposarem, veurem que aquest receptor pot aparèixer passivitzat.

Un dels casos més paradigmàtics entre aquest grup, com hem avançat a l'apartat anterior, és *preguntar*. Com dèiem, tant en català com en castellà *preguntar* selecciona un complement directe i un d'indirecte, i aquest últim no pot aparèixer mai en acusatiu:

- (11) a. *Els periodistes pregunten Barberà sobre l'ordre / *La pregunten
 b. *Preguntan Huertas acerca de cuándo convocará la Mesa / *La preguntan

No obstant això, en les dues llengües és fàcil trobar exemples amb el complement indirecte modificat per un participi passiu:

- (12) a. Barberà, **preguntada** pels periodistes, va assegurar que l'ordre “era claríssima” (CIVAL)
 b. El també titular de la Presidència ha insistit, **preguntat** pels periodistes, que “amb totes les conseqüències” (e-Notícies, 04.11.2014)
 c. La força rau en les emocions d'aquestes persones **preguntades** per xifres de sinistralitat (vilaweb.cat, 13.07.2017)
 d. **Preguntats** per si participen en fires professionals, responen majoritàriament que sí (nacioidigital.cat, 02.01.2015)
- (13) a. **Preguntada** acerca de cuándo convocará la Mesa del Parlament, Huertas ha dicho que se "lo tiene que pensar" (El economista, 09.01.2017)
 b. Todos los expertos **preguntados** destacaron la dificultad de predecir el impacto sobre la inflación del llamado “mal de las vacas locas” (Corpes XXI)
 c. **Preguntados** por la posible participación de ETA o de los servicios secretos de Marruecos, los encuestados respondieron de forma afirmativa (Corpes XXI)

d. Las autoridades, **preguntadas** por ABC, callan (Corpes XXI)

El participi del verb, a més de fer la funció de modificador nominal, també pot aparèixer en una construcció passiva en la qual apareix explícitament l'auxiliar *ser*:

- (14) a. Els processats van ser **preguntats** pel president si havien de dir alguna cosa (Clarà 1939: Girona, 1939: quatre sentències de mort)
b. Quan les persones eren **preguntades** de nou però en una situació amb més gent present, de manera que tots sentien les respostes (Manual de psicologia: Fem psicologia. Una orientació per als futurs psicòlegs)

Pérez Saldanya & Rigau (2015), seguint algunes notes de Joan Solà, ja van notar aquest comportament irregular o inesperat de *preguntar*. Els autors explicaven que és possible que aquest ús de *preguntar* sigui un cas d'assimilació sintàctica, concretament de la transitivitat del verb *interrogar*: “els parlants atribueixen a *preguntar* el règim verbal d'un verb semànticament molt proper: el verb *interrogar* (interrogar algú sobre alguna cosa).” Així, els parlants estarien utilitzant *preguntar* com a transitiu per assimilació del funcionament d' *interrogar*, que, semànticament, se li assembla molt. Aquesta possibilitat és totalment factible, però, com veurem, l'assimilació no pot explicar tots els casos de passivització de complements indirectes, ja que hi ha verbs que no tenen cap equivalent semàntic que sigui transitiu (com, per exemple, els casos de *contestar* o *replicar*, que explicarem més endavant.)

En castellà, semblant a *preguntar* també trobaríem *consultar*. En català, aquest verb admet el receptor en acusatiu, com a (15). En canvi, en castellà ha d'aparèixer en datiu (16):

- (15) a. No facis res sense consultar l'advocat
b. No facis res sense consultar-**lo**
- (16) a. No hagas nada sin consultar **al** abogado
b. No hagas nada sin consultar**le**
c. *No hagas nada sin consultar**lo** (a él)

Així mateix, podem trobar dades com les de (17):

- (17) a. En pleno siglo XXI, ¿'a por ellos'? Porque quieren ser **consultados** sobre su futuro, como pasó en Escocia o en el Quebec (Antoni Bassas, Ara.cat, 26.09.2017)
b. Al ser **consultado** sobre la conveniencia de realizar un referendo con el Consejo Nacional Electoral (CNE) actual, Mejías informó... (Corpes XXI)
c. La ministra fue **consultada** sobre el tema durante su visita al consultorio Arturo Baeza (Corpes XXI)
d. **Consultada** sobre el caso, la directora regional del Servicio Nacional de la Mujer deploró el hecho (Corpes XXI)

Semblant a *consultar*, trobem també el cas de *suplicar*. Com apunta la GIEC (§21), «el verb *pregar*, a part de l'ús transitiu amb el sentit de 'demanar amb insistència' (*No la preguis que no vol ser pregada*), conserva —com també el verb *suplicar*— l'ús arcaic en què fa de complement directe l'element que generalment expressem amb un complement indirecte: *Preguem Déu pels difunts; Preguem a Déu pels difunts*». Així

doncs, *suplicar*, com *pregar*, acceptava el receptor de la súplica en acusatiu (*suplicar Déu, suplicar el rei*), però aquest ús és molt arcaic i ha quedat en desús. Actualment, el receptor ha d'aparèixer en datiu:

- (18) a. Van suplicar a la directora durant hores
b. Li van suplicar durant hores / La van suplicar durant hores

Les dades de (19), doncs, són també inesperades:

- (19) a. Amb la promptitud d'una mare **suplicada** per la seva filla (Google)
b. Testimonis cridats i **suplicats** (Google)
c. Clavé fou **suplicada** en el jutjat que s'abstingués (Google)

També en castellà el receptor de la súplica apareix sempre en datiu quan el verb està flexionat, per la qual cosa tampoc esperaríem exemples com els de (20):

- (20) a. Entonces queda en saco roto que el autor pretenda ridiculizar la imagen de Lázaro siendo **suplicado** por Dives (Google)
b. Dios, **suplicado** de todo corazón por los indignos, no permitirá que sus oraciones sean en vano (Google)
c. Cuyos espíritus deben ser previamente invocados y **suplicados** para que contribuyan al buen fin del ritual (Corpes XXI)

2.1.1. Nota sobre els verbs *contestar*, *respondre* i *replicar*

Enfront de *preguntar*, el lector haurà trobat a faltar els casos de *contestar* i *respondre*. Efectivament, també trobem estructures amb el receptor d'aquests verbs passivitzat:

- (21) a. El bisbe de Solsona, **contestat** per l'ANC de Berga (Nació digital, 07.12.2016)
b. El ministre de Justícia ha estat **contestat** pel senador d'ERC (Ara Balears, 07.03.2017)
c. Saludà molt amablement i fou **contestada** d'igual manera (CIVAL)
- (22) a. Giancarlo Elia Valori ha pronunciat el seu discurs d'ingrés sota el títol «La Xina en l'àrea geomètrica i geopolítica mediterrània» i ha estat **respost** per l'acadèmic numerari de la RACEF Alexandre Pedrós (Parlament.cat, 19.04.2005)
b. El Sr. Riu pregunta pel termini que hi haurà per presentar al·legacions, essent **respost** per la secretària (Google)
- (23) a. Fui **contestado** por un señor que manifestaba que aún había otra opción que él denominaba "sur" (CREA)
b. Juan Hormaechea **contestado** por la Embajada de Guinea (CREA)

Certament, aquestes dades són una mica més controvertides que les anteriors. Pineda (2016) apunta que aquests verbs, que ella anomena “verbs de comunicació per resposta”, tant el català com el castellà participen en l'alternança datiu/acusatiu:

- (24) El Joan va contestar/respondre {la seva mare / a la seva mare}³
(25) {Li/La} va respondre/contestar
(26) {Le/La} respondió [Pineda 2016]

De fet, la *Gramàtica* de l'IEC (GIEC) (§ 21.3.5a) també diu que aquests verbs «accepten la construcció transitiva i la preposicional, sovint amb alguna diferència semàntica: *Contesta/respon totes les preguntes* i *Contesta/respon a totes les preguntes*. Només en el segon exemple *contestar* i *respondre* poden ser parafrasejats per ‘donar contesta o resposta’.» Per tant, si el receptor pot aparèixer en acusatiu, no és estrany que el puguem trobar passivitzat. D'altra banda, així com en català sembla que podem assumir clarament que aquests verbs participen en l'alternança datiu/acusatiu, el cert és que en castellà no és gaire clar si existeix una vertadera alternança o si la variant amb l'acusatiu seria més aviat un cas de ‘laísmo’. De fet, Pineda ja apunta que tant el DPD com la NGLLE assenyalen l'opció amb acusatiu com a cas de ‘laísmo’: «A veces se elide el complemento directo, pero el complemento de persona sigue siendo indirecto: *Adiós, guardaespaldas –exclamó ella. No LE contestó [...]*» (NGLLE 2009 : § 16.10g, *apud* Pineda 2016). I afegeix: «se registran [...] casos de laísmo [y loísmo] con verbos intransitivos [...] o bien con verbos transitivos que no poseen objetos directos de persona: [...] *Tampoco te había dicho la chica ninguna cosa del otro jueves, para que tú vayas y la contestes así.*»⁴

Tanmateix, en ambdues llengües hi ha molta variació pel que fa al grau d'acceptabilitat de la variant acusativa. Així, molts parlants afirmen que troben poc naturals els exemples amb el receptor d'aquests verbs en acusatiu (*La va respondre / La respondió*). Segurament, com Pineda ja apunta, l'alternança és un fenomen en vies d'expansió i actualment es troba en un moment de molta variació pel que fa als judicis de gramaticalitat amb determinats verbs.

Amb *repliar* trobaríem un escenari semblant, ja que selecciona un complement directe i un receptor de persona (27), però tampoc és clar si admet o no l'alternança datiu/acusatiu, com es mostra a (28), la qual cosa implica que tampoc és clar si dades com les de (29) serien esperables o no.

- (27) Ell em va contestar que no volia venir, i jo li vaig repliar que l'hi obligaríem
- (28) a. Sempre li repliques (a la mare)
b. ?Sempre la repliques (a la mare)

³Per a més exemples de l'alternança datiu/acusatiu amb aquests verbs, consulteu Pineda (2016) : § 5.2.3

⁴D'altra banda, també hi podria haver algun matis semàntic que intervingués en l'ús d'aquests verbs. Sovint els verb *contestar* i *respondre* denoten una ‘resposta’ que implica una certa oposició, és a dir, s'usen com a sinònims de *repliar*. Precisament, la diferència entre ‘rèplica’ i ‘resposta’ és que: “la *rèplica* consisteix a respondre a aquell qui ha donat ja una resposta, oposant-hi raons i combatint les seves; suposa, doncs, discussió o disputa. La *resposta* pot estar d'acord amb els motius o raons del qui pregunta” (*Diccionari de sinònims i antònims*, s.v. ‘resposta’). Així, segons el DIEC2, *contestar* admet un receptor en acusatiu quan té, precisament, aquesta significat d'oposició o de protesta.

- (1) *El nou rector fou contestat pels estudiants més radicals*
(DIEC2, *apud* Pineda 2016)

Pineda, però, afirma que no és gens clar que els parlants facin aquesta distinció semàntica, ja que sembla que l'alternança datiu/acusatiu que ella observa s'aplica sense cap tipus de restricció de significat.

- (29) a. August Armengol, durament **replicat** per l'alcalde Benet Jané (CiU) (Plataforma.cat, 29.07.2012)
 b. Gallardón defensa la constitucionalitat del matrimoni gai i és **replicat** per altres tres ministres (www.setdies.wordpress, 08.02.2012)

2.2. Verbs de contacte

Hem trobat també receptors passivitzats amb verbs com *disparar* o *robar*. Tot i que Pineda (2016) classifica aquests verbs en grups diferents (tracta el primer com a verb de contacte i el segon com a verb de despossessió), aquí hem preferit agrupar-los tots sota l'etiqueta de "verbs de contacte", ja que tots expressen un procés mitjançant el qual el receptor queda 'en contacte' amb l'entitat transferida.

D'acord amb Pineda (2016), en català *robar* participa en l'alternança datiu/acusatiu, com es mostra a (31), la qual cosa explicaria per què no resulten estranyes les dades de (32).

- (30) Han robat la cartera al Joan
- (31) a. Han robat al Joan → Li han robat
 b. Han robat el Joan → L'han robat
- (32) a. Proposar al jutjat que prengui declaració als **turistes robats** quan acaben de patir un furt (Cadena Ser, 02.02.2016)
 b. La víctima **va ser robada** a la plaça de l'Estació, possiblement a mans de dos individus, i va quedar estesa a terra (Pineda 2016 : 342)

El que és curiós és que en castellà, d'acord amb la normativa, *robar* només accepta el receptor en datiu: «la persona a la que se roba se expresa mediante un complemento indirecto: *Una señora dice que usted LE robó su bolso [...]*. Si el complemento directo no está explícito, el complemento de persona sigue siendo indirecto: *Los ladrones entran en su hogar, LE roban, quieren matarla.*» Tot i que Pineda afirma que, malgrat la normativa, *robar* en castellà participa en l'alternança datiu/acusatiu, el cert és que oracions com les de (33) resulten molt forçades i, d'acord amb alguns parlants, fins i tot agramaticals. Es podria tractar, doncs, de casos de 'loísmo' y 'laísmo', com els que ja s'havien notat prèviament.

- (33) a. ?La robaron en plena estación del metro
 b. ?Lo han robado en plena calle
 c. ?Las robaron cuando fueron a la compra

Així les coses, si *robar* en castellà, com afirma la normativa (DRAE, DPD) no admet el receptor en acusatiu, no esperaríem trobar exemples com els de (34):

- (34) a. Los turistas **robados** han declarado que se sentían intimidados y obligados a dar su número secreto hasta dos o tres veces (rtve.es, 23.05.2011)
 b. España está llena de niños tristes y sin regalos, de ancianos **robados** por las eléctricas (Google)
 c. Ancianas **robadas** en su propia casa (Telemundo21.com, 03.08.2015)
 d. El diseñador John Galliano, **robado** en su casa en París (elpais.com, 03.06.2017)

Com havíem dit per als casos de *contestar* i *respondre*, l'alternança datiu/acusatiu presenta molta variació pel que fa als verbs que hi participen i, quan es mira el grau d'acceptabilitat de les dades, els parlants mostren tenir gramàtiques ben diferents. Així mateix, el que resulta interessant és que hi ha parlants del castellà que, en línia amb el patró que descriu la NGLE, troben agramaticals els exemples amb el receptor d'aquests verbs en acusatiu (*La robaron en el metro*), però, en canvi, accepten el participi d'aquests verbs com a modificador del receptor, en exemples com els de (34). Així, aquests parlants confirmen que, d'acord amb els seus judicis d'acceptabilitat, no podem acceptar exemples com (35), però sí (36):

- (35) *La robaron en plena calle
(36) Dos ancianas robadas en sus casas

Per tant, sembla que el participi és més flexible que el verb flexionat a l'hora d'acceptar l'acusativització del receptor.

D'igual manera, Pineda (2016) inclou *disparar* en el llistat de verbs de contacte que permeten, en català, l'alternança datiu/acusatiu. Així, sembla que aquest verb podria permetre que el receptor del tret aparegués en cas acusatiu en construccions com les de (37), però, d'acord amb els judicis dels parlants, la pronominalització acusativa que s'il·lustra a (38) és molt forçada.

- (37) a. Van disparar el noi republicà
b. Han disparat la Maria
- (38) a. Li van disparar / Li han disparat
b. ?El van disparar / ?L'han disparada

En castellà, semblantment a *robar*, *disparar* tampoc no pot tenir el receptor representat en cas acusatiu. Així ho afirma el DPD: «Para expresar el destinatario del disparo, nunca deben usarse los pronombres *lo(s)*, *la(s)*, incluso en el caso de que el complemento directo se omita por sobrentendido [...]: *Si el preso intenta escapar, no LO dispares; debe decirse no LE dispares. Por la misma razón, no son aceptables usos en pasiva en los que el sujeto es la persona que recibe el disparo: «Un aficionado fue disparado en la boca» (*Mundo* [Esp.] 15.6.96).» Per tant, no esperàriem trobar dades com les de (39):

- (39) a. Malala Yousafzai va reclamar no ser recordada com la dona **disparada** pels talibans (Vilaweb, 10.10.2014)
b. Quinta víctima **disparada** dentro de su vehículo (eldiario.ec, 12/01/2011)
c. Mueren los niños **disparados** por su propia madre en Texas (actualidad.rt.com, 09/12/2011)

2.3.Revisió i classificació de les dades

2.3.1. Estructures possibles

Hi ha, almenys, tres tipus d'estructura en què podem trobar un participi passiu modificant el complement indirecte del verb:

- (i) el participi en funció de modificador nominal (especificatiu)
- (40) Todos los expertos **preguntados** destacaron la dificultad de predecir el impacto sobre la inflación del llamado “mal de las vacas locas”
- (ii) el participi en funció de modificador nominal (explicatiu), és a dir, en una clàusula absoluta predicativa, en el sentit de Marín (2002)
- (41) **Preguntada** acerca de cuándo convocará la Mesa del Parlament, Huertas ha dicho que se "lo tiene que pensar"
- (iii) el participi en l'estructura passiva (amb el verb *ser*)
- (42) Los procesados **fueron preguntados** sobre su colaboración en el referéndum

I, curiosament, hi ha una construcció que no trobem mai, que és la combinació d'aquests participis amb *estar* i que, de fet, és agramatical:

- (43) *Rajoy **estuvo preguntado** en todo momento sobre la situación en Murcia

Per fer palesa l'acceptabilitat (o no) de l'aparició d'aquests participis com a modificadors nominals o en combinació amb els auxiliars *ser* i *estar*, vam dur a terme un petit qüestionari amb parlants del català i del castellà. D'acord amb els resultats, sembla que les oracions en què aquests participis apareixen sense cap verb auxiliar, únicament com a modificadors nominals, tant específicats com explicatius, són molt naturals. Així ho confirmen els parlants, que van donar per bones oracions com les següents:

- (44) a. Tots els experts **preguntats** van destacar la importància de fer servir la via del diàleg
 b. **Preguntats** per la possible intervenció d'Europa, els consellers no van voler fer declaracions
- (45) a. **Consultada** sobre el cas, la directora regional va criticar l'actuació policial
 b. El col·lectiu, **consultat** per aquest diari, tampoc va respondre si pretenia fer algun acte d'homenatge
- (46) a. España está llena de niños tristes y sin regalos, de ancianos **robados** por las eléctricas
 b. Los turistas **robados** han declarado que se sentían intimidados y obligados a dar su número secreto hasta dos o tres veces
- (47) a. Ya es la quinta víctima **disparada** dentro de su vehículo
 b. Mueren los niños **disparados** por su propia madre en Texas

Pel que fa a la combinació d'aquests participis amb el verb *ser*, que dona una interpretació passiva (o eventiva)⁵, existeix una certa variació. Alguns parlants donen

⁵Ledgeway (2017) apunta que en alguns dialectes del sud d'Itàlia, amb les passives amb *voler*, també es pot passivitzar el receptor o meta del complement directe:

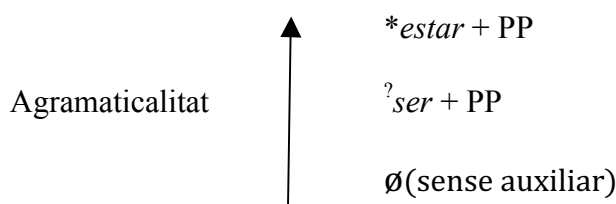
les dades per bones, altres les rebutgen, i la majoria, de fet, sembla que no n'acaben d'estar segurs. Es tracta de casos com ara:

- (48) ?Els processats **van ser preguntats** sobre la seva col·laboració en el referèndum
 (49) ?Dos policies **foren disparats** a l'esquena durant l'atracament
 (50) ?En pleno siglo XXI, ¿a por ellos'? Porque quieren **ser consultados** sobre su futuro, como pasó en Escocia o en el Quebec
 (51) ?Guillermofue **robado** en medio de la plaza

En general, tots els parlants consideren aquestes oracions acceptables, però varia el grau de naturalitat amb què les perceben. Tot i així, fins i tot els que les troben naturals, trobaven més bones les oracions sense auxiliar. Finalment, totes les combinacions dels participis amb *estar* van ser qualificades com a agramaticals:

- (52) *Durant la reunió d'avui, Rajoy **estarà preguntat** sobre Catalunya
 (53) *Iglesias **estarà contestat** en el debat electoral
 (54) *Puigdemont **está suplicat** perquè es rendeixi i torni a la via del diàleg
 (55) *Rajoy **estuvo preguntado** en todo momento sobre la situación en Murcia
 (56) *Forcadell **estuvo respondida** constantemente con un tono amenazador
 (57) *Los eurodiputados **están suplicados** para intervenir en Siria y acabar con la guerra y los abusos
 (58) *Un niño **está disparado** a causa de un error policial

Per tant, sembla que hi ha una escala de naturalitat pel que fa a l'aparició d'aquests participis i a la seva combinació amb els verbs copulatius *ser* i *estar*.

2.3.2. Algunes generalitzacions semàntiques i sintàctiques dels participis

Des d'un punt de vista semàntic i descriptiu, semblaria que tots els participis que hem descrit fins ara deriven d'una classe de verbs que es podria encabir «en una categoria d'abast superior referida als verbs que denoten processos de transferència, és a dir, processos en virtut dels quals el destinatari (meta/receptor) acaba en possessió o en contacte amb allò transferit» (Pineda 2016 : 322). En el cas dels verbs de comunicació, el procés implica la transferència de «quelcom que no es pot transferir físicament, com una resposta (paràfrasi *dirigir una resposta a algú*) o una telefonada (paràfrasi *dirigir una telefonada a algú*)» (Pineda 2016) i del qual el

---

(1) a. *Mario vô essere mannato 'a lettera* (NA)
 b. *Voglio esser fatto un servizio di te* (Anzi (PZ), Ruggieri & Batinti 1992 : 86)
 c. *Mmò voglio essere pagato 'o danno* (Calitri (AV), De Simone 1994 : 362)
 d. *Marco vuol essere comprato il trenino* (italià sicilià, Alfieri 1992 : 848)

complement indirecte sempre és el destinatari, mentre en el cas dels verbs de contacte l'entitat transferida sí que es pot concretar físicament: per exemple, *un tret* en el cas de *disparar* o *la cartera* en el cas de *robar*.

Així, i seguint la intuïció de Pineda, si aquests verbs són verbs de transferència, la seva configuració interna ha de ser ditransitiva i incloure un verb més lleuger que seleccioni dos sintagmes: un que expressi l'entitat transferida i un que codifiqui el receptor. Estem parlant, doncs, d'un esquema "verb lleuger + SN + destinatari", en el qual el verb hauria de ser un verb lleuger de l'estil 'fer' o 'dirigir':

- (59) a. Preguntar → fer/dirigir una pregunta a algú
 b. Consulta → fer una consulta a algú
 c. Suplicar → fer una súplica a algú

Tanmateix, és fàcil comprovar que alguns dels verbs ditransitius més canònics no segueixen aquest patró estructural:

- (60) a. Donar → *fer una donació a algú
 b. Dir → *fer una dicció a algú
 c. Contar → *fer un conte a algú
 d. Ensenyar → *fer un ensenyament a algú

Els verbs que hem descrit també presenten la possibilitat d'ometre el seu complement directe quan estan flexionats, especialment en l'imperatiu, la qual cosa tampoc no és possible amb molts verbs ditransitius:

- (61) a. Pregunta, pregunta, sense por!
 b. Suplica molt i aconseguiràs que t'ascendeixin
- (62) a. ?Envia i faràs feliç!
 b. ?Digues molt i aconseguiràs que t'ascendeixin

Pineda (2016) també apunta que amb els verbs que participen en l'alternança datiu/acusatiu es pot formar de manera força natural una construcció d'infinitiu amb interpretació passiva, del tipus «*Es una persona fàcil de disparar porque no se mueve mucho*», mentre amb altres verbs ditransitius aquesta estructura és impossible: «**Es una persona fàcil de pedir dinero*» Pineda (2016 : 316). Efectivament, en català podem construir estructures semblants, en què el complement directe de l'infinitiu d'aquests verbs quedi omès i el resultat sigui gramatical, patró que no segueixen els ditransitius canònics (64):

- (63) a. És un home fàcil de disparar, perquè no es pot moure gens
 b. Els ancians són fàcils de robar, perquè no tenen força per defensar-se
- (64) a. *És un home fàcil de donar, perquè sempre accepta regals
 b. *És un professor fàcil de demanar, perquè sempre respon amb amabilitat

Per tant, podríem pensar que aquests verbs no segueixen exactament el comportament canònic dels verbs ditransitius. Una de les diferències més significatives és que els verbs ditransitius no poden ometre mai el seu complement directe i, en canvi, els verbs que analitzem aquí l'ometen fàcilment. Això podria

apuntar que els verbs que estem analitzant (*preguntar, suplicar, disparar, robar*) no són, en realitat, ditransitius. Podrien ser, doncs, una mena de verb que ja porta el complement directe incorporat lèxicament i que selecciona un únic argument: el receptor.

Així, la nostra proposta argumentarà que la passivització del complement indirecte no parteix d'una estructura ditransitiva, sinó d'una estructura idèntica a la dels verbs de *locatum* de Hale & Keyser (1993). Així mateix, seguint les propostes d'aquests autors, dividirem la nostra anàlisi en dues parts: la de sintaxi lèxica, per a la configuració interna dels verbs, i la de sintaxi pròpia, per a les restriccions oracionals que imposen.

3. Anàlisi

Hale & Keyser (1993, 1997, 2002) estableixen una diferència entre la *sintaxi lèxica* (l-syntax) i la *sintaxi pròpia* o *oracional* (s-syntax). Així, la sintaxi lèxica és la configuració estructural interna d'una peça lèxica, especialment d'un verb; s'entén, doncs, que qualsevol peça lèxica projecta un sintagma dins el qual es defineixen les relacions estructurals entre aquest nucli i els seus arguments, en altres paraules, una peça lèxica projecta sintàcticament la seva estructura argumental; en canvi, la sintaxi pròpia regula el comportament d'aquesta peça quan es combina amb altres peces lèxiques, és a dir, en el domini de la sintaxi tradicional: «The term “sentential syntax” is used here to refer to the syntactic structure assigned to a phrase or sentence involving both the lexical item and its arguments and also its “extended projection” (cf., Grimshaw, 1991) and including, therefore, the full range of functional categories and projections implicated in the formation of a sentence interpretable at PF and LF» (Hale & Keyser 1998 : 3). Tradicionalment, s'ha assumit que la sintaxi lèxica inclou el domini del SV, i que a partir de la projecció del Sv ja ens movem en el terreny de la sintaxi oracional.

Pel que fa a la sintaxi lèxica, és interessant notar que els verbs sempre tenen complement, però mai porten especificador, és a dir, que el subjecte s'introdueix a la sintaxi pròpia: «Following Bittner (1994; and see also Hale and Bittner, 1996) we will assume that the subject [...] is structurally an adjunct to the VP and, moreover, a “distinguished adjunct” coindexed with the VP, a formal notation corresponding to predication (cf., Williams, 1980). In this view of the matter, an external subject, being an adjunct to VP, is in a minimal sense “internal” to VP, as in the “VP-internal Subject Hypothesis”, but it is not internal to the lexical configuration projected by a lexical head, since it occupies neither a complement position nor a specifier position within that projection.» (Hale & Keyser 1998 : 3).

Per tal de poder explicar les dades, oferim una proposta d'anàlisi dividida en dues parts: d'una banda, analitzem la sintaxi lèxica dels participis que permeten la passivització del complement indirecte per a poder descriure la configuració interna que tenen i que permet que el receptor es mogui a la posició de subjecte; d'altra banda, esbossem una proposta en l'àmbit de la sintaxi oracional que permetria explicar el comportament sintàctic d'aquests participis en combinació amb els auxiliars *ser* i *estar*.

3.1. Sintaxi lèxica

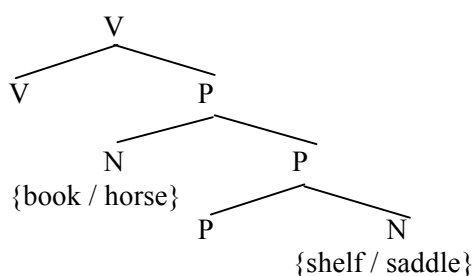
3.1.1. Els verbs transitius de Hale & Keyser

Hale & Keyser (1993, 1998) distingeixen dos tipus de verbs transitius: els verbs de *location* o locatius i els de *locatum*. Els dos tenen la mateixa configuració estructural,

que repetim a (65): l'arrel nominal (N) del complement del SP s'ajunta (Merge) amb la preposició (P) i l'element resultant (P + R) s'ajunta en el si l'arrel verbal (V). Per tant, tots dos són el resultat d'un procés de conflació (conflation): «essentially, an operation that copies a full phonological matrix into an empty one, this operation being carried out in a strictly local configuration: i.e., in a head-complement one» (Mateu 2002 : 4).

Així mateix, aquests verbs difereixen en el fet que la configuració interna dels verbs de *locatio* inclou una preposició que expressa una relació de coincidència terminal (posar X **en** Y), mentre que la configuració dels verbs de *locatum* inclou una preposició que codifica una relació de coincidència central (posar X **amb** Y):

(65)

- (66) a. Ell engabià el seu ocell preferit = posà l'ocell en una gàbia
 b. Ella ensellà el cavall = posà el cavall amb una sella

És important apuntar que existeixen diferents definicions de “conflació”. Així, Haugen (2009), per exemple, proposa una noció de “conflació” lleugerament diferent de la de Hale & Keyser, i oposa aquesta operació a la d’ “incorporació”. Així, mitjançant la “incorporació”, un element es mou d’una posició de complement a una posició de nucli i es “fusiona” amb aquest nucli, en el nostre cas per formar un verb. Aquesta operació de moviment implica també una operació de còpia, és a dir, l’element que s’ha mogut ha deixat una traça a la seva antiga posició, de manera que no pot ser ocupada per cap altre element. Es podria equiparar a l’ “Internal Merge” de Chomsky (2001). En canvi, amb la conflació, els dos elements s’originen directament ajuntats, de manera que no hi ha “moviment” d’una posició de complement a una de nucli, sinó que els dos elements ja s’originen junts. En aquest cas, la conflació s’assemblaria a l’ “External Merge de Chomsky. “Incorporation is conceived of as head-movement (...), and is instantiated through the syntactic operation of Copy, whereas Conflation is instantiated directly through Merge” (Haugen 2009 : 260).

Així, l’operació implicada en l’estructura lèxica dels verbs de Hale & Keyser seria la d’incorporació, ja que l’arrel nominal prové d’una posició de complement. Com bé apuntava Haugen (2009), la incorporació és un moviment de complement a nucli, per tant, els complements poden ser incorporats, però els especificadors no.

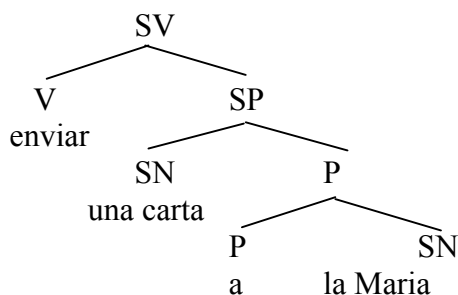
3.1.2. Una estructura ditransitiva?

Perquè el complement indirecte d’un verb pugui ser passivitzat, necessàriament el complement directe s’ha d’haver incorporat abans al verb. En altres paraules, si un verb arriba a la sintaxi pròpia amb el complement directe i l’indirecte, es passivitzarà el directe, mai l’indirecte. Perquè aquest últim pugui ser passivitzat i promogut a la posició de subjecte del participi, el datiu ha d’haver quedat, d’alguna manera, com a

únic argument del verb, la qual cosa implica que el complement acusatiu s'hagi incorporat al verb.⁶

Així, podríem pensar que un verb com *preguntar* té una estructura interna típicament ditransitiva i que ve a ser alguna cosa com “dirigir/donar una pregunta a algú”. Seguint Pesetsky (1994) i Hale & Keyser (1994), un verb ditransitiu selecciona com a complement un SP, a través del qual s'estableix una relació entre els dos arguments interns del verb. En aquest SP, el Tema (CD) ocupa la posició d'especificador i la Meta (CI) la de complement, com a (67):

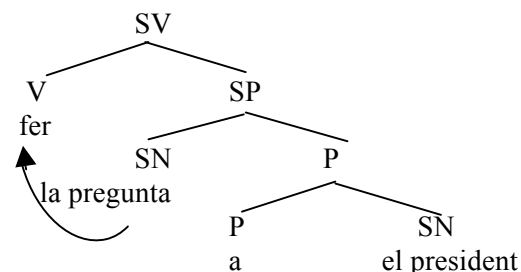
(67)

[adaptat de Romero 1997]

Aleshores, quan es fa servir el verb com a transitiu en lloc de ditransitiu, i el receptor (o Meta) queda com a únic argument intern, podríem pensar que el que passa és que el complement acusatiu s'ha incorporat al verb:

(68)

En una estructura com la de (68), *preguntar* s'hauria de formar a partir de la incorporació del SN *la pregunta* al verb lleuger *fer*. El problema, però, és que, com hem apuntat, no es pot incorporar un especificador a un nucli, ja que la incorporació és sempre un “head-movement”, un moviment de nucli a nucli.⁷A més, en aquesta configuració, el sintagma nominal del receptor, *el president*, no es pot moure a una posició superior (*promote*), ja que està darrere de preposició i un SN que es troba

⁶De fet, en català i castellà, el participi no permet mai la presència d'un complement directe en acusatiu. Per tant, el complement directe no pot aparèixer en l'estructura participial. Així, si volem passivitzar el datiu, abans hem d'incorporar l'acusatiu a l'arrel verbal. Això contrasta amb algunes dades de l'italià en què un participi pot aparèixer amb un pronom acusatiu (Belletti 1990): *Conosciuta me, hai cominciato ad apprezzare il mare*. Encara que les estructures d'aquest estil no són gaire productives en italià, és cert que, en un futur estudi, caldria aprofundir més en les dades.

⁷Fins i tot si seguim la definició de conflació de Hale & Keyser tenim el mateix problema, ja que: «Conflation from a specifier position is not a possible operation» (cf. Hale & Keyser (1993f), *apud* Mateu (2002: 4, nota).

configuracionalment darrere d'un preposició no es pot moure. Adoptant aquesta anàlisi, doncs, no tenim manera d'explicar les dades.

Per tant, el verb lleuger que postulem no pot ser *donar* o *fer*, ni l'estructura pot ser l'estructura típicament ditransitiva.

3.1.3. Una proposta alternativa

La nostra proposta d'anàlisi sosté que l'estructura lèxica d'aquests verbs és idèntica a l'estructura que Hale & Keyser (1993, 1998) donen als verbs de *locatum*. Es tracta d'una proposta semblant a la Hale & Keyser (1994) per a les estructures de doble objecte, concretament, per a la versió en què apareix primer el receptor o Meta en llengües com l'anglès: «Para Hale & Keyser (1994), en la construcció bàsica la preposició *to* expressa una relació en la que una entitat (Tema) se desplaça en una direcció (Meta). En la CDO [construcció de doble objecte] la preposició toma un valor aproximado al de *with*, aunque en realidad se trata de la preposició de coincidencia central, que pone en relación espacio-temporal dos entidades distintas» (Romero 1997 : 136).

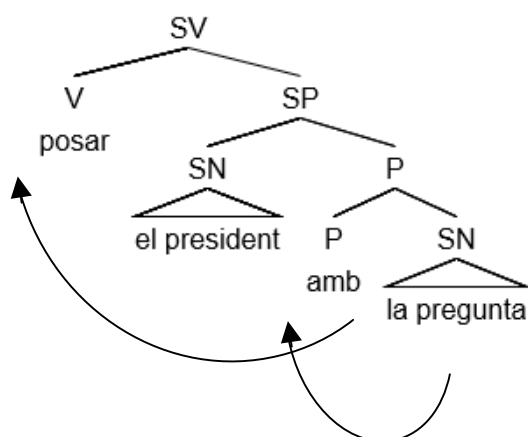
- (69) a. Construcció bàsica: *I gave a book to Mary*
 b. CDO: *I gave Mary ("with") a book*

D'acord amb aquests autors, la naturalesa d'aquesta preposició de coincidència central és fonèticament defectiva, la qual cosa força la seva incorporació sobre el verb.

- (70) *I gave Mary a book* = *I gave Mary with a book*

Així, un verb com *preguntar* seria alguna cosa com “posar el president amb la/una pregunta”:

- (71)

Així, defensem que la preposició d'aquests verbs també expressa una relació de coincidència central. En aquesta estructura, el receptor (de la 'pregunta', en aquest cas) s'origina en la posició del CD. 'La pregunta' s'ajunta amb la preposició i l'element resultant (P + SN) s'incorpora al verb. Com 'el president' no es troba

darrere de cap preposició, no té cap obstacle per moure's a la posició de subjecte del participi.⁸

3.2. Sintaxi pròpia

La següent pregunta lògica ara és, donada aquesta estructura, per què aquests participis funcionen bé com a modificadors nominals i prou bé també amb el verb *ser*, però no es poden combinar amb el verb *estar*. D'entrada, hom podria pensar quela agramaticalitat dels exemples amb *estar* es deu a la càrrega aspectual d'aquest verb i els requisits de combinació que imposa.

3.2.1. Una qüestió d'aspecte?

Són molts els autors que han defensat que, en les llengües en què existeixen els dos auxiliars copulatius *ser* i *estar*, *estar* té una càrrega aspectual major que *ser* o, en altres termes, *estar* té aspecte i *ser* no (Schmitt 1992, Camacho 1993, 2012, Fernández-Leborans 1993, Brucart 2012, Silvagni 2015). Això s'ha relacionat amb la predicció que la càrrega aspectual d'*estar* fa que aquest verb seleccioni únicament predicats estatus. Alguns dels diagnòstics proposats per Schmitt (1992) per il·lustrar aquest comportament en llengües com el portuguès o el castellà són els següents (*apud* Arche 2004):

(i) *ser* permet formar construccions pseudo-escindides i ecuatives, en les quals la còpula no du a terme cap paper en termes de selecció ni afegeix cap contingut aspectual a la construcció:

- (72) a. Juan es/*está el chico del que te hablé
b. Lo que Juan es/*está es culto

(ii) *ser* pot aparèixer en forma progressiva, però *estar* no:

- (73) María está *estando / siendo simpática

(iii) *estar* no pot aparèixer com a complement d'un verb de percepció:

- (74) *Juan vio a María estar descalza

Per tant, aquesta teoria estableix que, per a poder combinar-se amb *estar*, un predicat necessita un una càrrega aspectual molt concreta: la caracterització d'estat. Pel que fa a la combinació d'*estar* amb participis, tradicionalment s'ha dit que *estar* només es pot combinar amb participis de verbs tèlics, ja que són els únics que codifiquen un estat (resultant).⁹

Schmitt muestra una serie de escenarios donde *estar* y *ser* contrastan en su posibilidad de aparición y argumenta que el motivo reside en las propiedades

---

⁸ Les mateixes consideracions ens portarien a proposar que un verb com *colpejar* s'ha de derivar d'una estructura lèxica semblant a 'tocar algú amb cops' més que no 'donar cops a algú'. Noteu que amb aquest verb, com amb els que discutim aquí, és possible fer una passiva de l'argument intern, tot i que en aquest cas no és sorprenent, ja que molts parlants el tracten com acusatiu.

⁹ Recordem que, en un esdeveniment, el resultat és l'únic element que es pot entendre com un estat. És l'estat que s'obté com a conseqüència de la culminació de l'esdeveniment. És per això que només es poden combinar amb *estar* els participis dels verbs que codifiquin un resultat, que són els tèlics.

aspectuales que tiene *estar*. Como *estar* hace referencia a un estado resultante, los escenarios que son incompatibles con un estado resultante resultan incompatibles con *estar*. Sin embargo, se manifiesta una flexibilidad mayor, lo que sugiere, para esta autora, su infra-especificación en cuanto al aspecto. (Arche 2004 : 28)

Per tant, podríem pensar que els participis que hem analitzat provenen de verbs atèlics i és per això que la seva combinació amb *estar* és agramatical. Ara bé, si assumíssim això –que, d'altra banda, és extremadament controvertit perquè verbs com *preguntar* o *robar* són clarament tèlics–, proposar que l'explicació de la agramaticalitat és la configuració aspectual dels verbs d'origen tampoc no és una bona solució. Ho il·lustrem a partir de l'extensió de l'anàlisi de les passives estatives de Kratzer (2000).

Kratzer segueix Parsons (1990) en la idea que hi ha dos tipus d'estats: els *resultant states* i els *target states*. Un *resultant state* és l'estat que segueix a la culminació d'un esdeveniment i que dura per sempre, és a dir, és l'estat permanent en què queda un individu com a conseqüència d'haver participat en un esdeveniment; seria el que Parsons (1990) delimita com a interpretació del “perfet” en un eix temporal; és, simplement «the state of e's having culminated» que segueix necessàriament a “every event e that culminates» (*apud* Kratzer 2000: 386, 387). «El “estado resultante” en este sentido no denotaría, pues, propiedades atribuibles a una entidad; solo vendría a designar la situación, el estado de cosas, que sigue a la conclusión del evento» (Martínez-Linares 2015). Per exemple: «If Mary eats lunch, then there is a state that holds forever after: The state of Mary's having eaten lunch» (Parsons 1990, *apud* Kratzer 2000).

En canvi, un *target state* és el resultat d'un procés de canvi d'estat que afecta un individu, és a dir, és l'estat d'un individu afectat com a resultat de la culminació d'un esdeveniment, concretament, d'un canvi d'estat. Aquest estat resultant és reversible o cancel·lable, és a dir, pot durar per sempre o no. «If I throw a ball onto the roof, the target state of this event is the ball's being on the roof, a state that may or may not last for a long time. What I am calling the Resultant-state is different; it is the state of my having thrown the ball onto the roof, and it is a state that cannot cease holding at some later time» (Parsons 1990, *apud* Kratzer 2000).

Així, Kratzer proposa que els *target states* codifiquen lèxicament un esdeveniment i un resultat, i que el participi es pot formar sobre la base d'aquest resultat: «the relevant verbs would appear as decomposed into an eventive and a stative component, and consequently, PPs could in principle operate on the stative component alone» (Kratzer 2000 : 5). En canvi, els *resultant states* no codifiquen cap resultat. Així, la formació del participi «involves an aspectual operator» (Kratzer 2000 : 12) que permet crear un estat per a poder expressar la culminació (de fet, el resultat d'aquesta culminació) d'un esdeveniment. D'aquesta proposta es deriva que, mitjançant aquest operador aspectual o estatiu, podem formar una mena d'estat resultant a partir de qualsevol verb, i, donat el context adequat, podem fer servir el participi d'aquest verb en una estructura estativa. Alguns dels exemples de Kratzer són aquests:

For 7(a), imagine a scenario where it is my job to pet my neighbor's cat once a day while he is on vacation. A natural setting for 7(b) would be a factory that produces baby carriages and employs workers whose job it is to push new baby carriages a few times to test their wheels.

- (7) a. *Die Katze ist schon gestreichelt.*
The cat is already petted
b. *Dieser Kinderwagen ist schon geschoben.*
This baby carriage is already pushed.

Per tant, si podem fer un estat a partir de qualsevol verb i crear-ne un participi que sigui gramatical en una estructura estativa –donat, és clar, un context adequat, com en els exemples de Kratzer–, la configuració aspectual dels verbs que analitzem (la possible atelicitat de verbs com *preguntar*, *robar* o *disparar*) no explica la agramaticalitat de la combinació del participi amb *estar*, perquè, ni tan sols creant el context adequat, s’aconsegueix la gramaticalitat de dades com les de (75) i (76).

En un concurs de l’estil d’ *El gran dictat*, en un moment en què decidir el torn del següent concursant que respondrà una pregunta:

- (75) *Aquest concursant ja està preguntat

En una discussió entre dos lladres que han de decidir en quina casa del barri roben aquesta nit:

- (76) *Aquests veïns ja estan robats

A més, no oblidem que aquests verbs sí que permeten fer un participi estatiu quan es passivitzava l’objecte directe en casos com *Aquesta qüestió ja està preguntada / ja està contestada*; amb la qual cosa el problema no és la impossibilitat de combinar-se amb *estar*. En el següent apartat proposarem que l’explicació que pot donar compte d’aquestes dades rau en l’assignació de cas.

3.2.2. El cas i la jerarquia estructural

Com hem dit, la agramaticalitat de la combinació dels participis que hem analitzat amb l’auxiliar *estar* no es pot explicar a partir de l’aspecte. Per tant, una altra opció rau en la possibilitat (o no) del verb d’assignar cas a l’objecte indirecte. Recordem que, d’acord amb la distinció de sintaxi lèxica i sintaxi pròpia de Hale & Keyser, l’assignació de cas es du a terme a la sintaxi pròpia, de manera que en el terreny de la sintaxi lèxica els elements no tenen ni poden rebre cas.

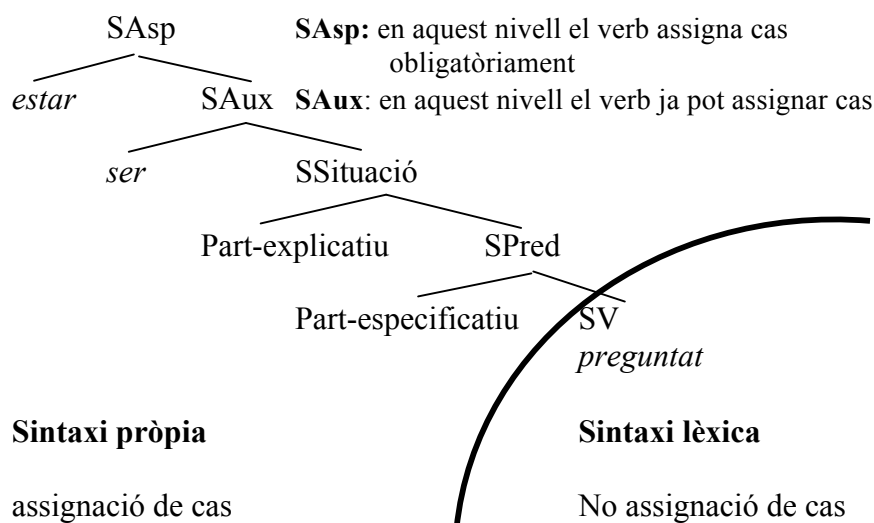
Seguint les propostes d’Ormazábal & Romero (2013), el verb assigna cas a una posició estructural concreta, per tant, a un únic element.¹⁰ Així, el verb li assigna el que anomenen “cas per defecte” o “cas abstracte” (default case). Per tant, aquests autors no distingeixen entre cas acusatiu o datiu, sinó que entenen que el verb assigna cas abstracte a una posició estructural específica: «there is no syntactic basis for distinguishing accusative and dative. There is only one formal relation, which has a dedicated structural position. We assume that this position is the one that has been recently analyzed by several authors as the position where DOM is assigned (Torrego (2010), López (2012)).»¹¹ Seguint aquesta idea, assumim que el verb assigna cas a la posició on es troba l’argument intern.

¹⁰Per a aquests autors, es tracta de la posició en la qual s’assigna el DOM (Differential Object Marking).

¹¹Aquest “cas” pot tenir representacions morfològiques diferents (Bossong 1991, 1997; Glushan 2010, *apud* Ormazábal & Romero 2013). «[...] about languages showing independent accusative and dative

D'acord també amb aquests autors, un cop ha rebut cas, l'argument ja no es pot moure a la posició de subjecte del participi: «Once Case is checked, the NP cannot enter into a new A-relation, it is frozen» (Ormazábal & Romero 2013 : 23). Segons la nostra proposta d'anàlisi de la sintaxi lèxica d'aquests participis, el receptor és l'únic argument intern del verb. Aleshores, si no ha rebut cas, aquest argument es pot moure a la posició de subjecte del participi; ara bé, un cop ha rebut cas, com diuen Ormazábal & Romero, queda “congelat” i no es pot extraure o promoure a la posició de subjecte.

D'acord amb les dades, sembla que si el participi apareix sense cap auxiliar, encara no ha assignat cas al seu argument, de manera que aquest es pot promoure; pel que fa a la seva combinació amb *ser*, per a alguns parlants el participi ja ha assignat cas i per això l'argument no es pot extraure, mentre per d'altres encara no l'ha assignat i l'argument pot moure's a la posició de subjecte; i, finalment, sembla que quan es combina amb *estar*, el verb ha assignat cas obligatòriament, amb la qual cosa l'argument no es pot extraure. Així, proposem una jerarquia com la següent:

Proposem una jerarquia dividida en diverses projeccions. Un cop s'ha format el verb a la sintaxi lèxica (d'acord amb el mecanisme que hem presentat a l'apartat 3.1.3.), es forma el participi a la projecció SPred. Aquí es forma la versió més elemental del participi, el participi que trobem en funció de modificador nominal, és a dir, com a adjectiu predicatiu, en exemples com:

- (77) La força rau en les emocions d'aquestes persones **preguntades** per xifres de sinistralitat

---

morphology. For these paradigms we assume, following Baker & Vinokurova (2010) that morphological case can be assigned in a Marantz style, but, as said, there is also a bona fide abstract Case. This distinction can actually be argued to be explicit in the distinction between inherent and structural Case [...]. Inherent Case marked DPs do not require any syntactic operation to be licensed; they simply carry a morphologically redundant marking according to their thematic role. The existence of two different cases for V internal arguments should be regarded as a paradigmatic effect of the same kind as the one found in gender marking in those nouns where gender is semantically vacuous.» (Ormazábal & Romero 2013 : 12)

En canvi, el participi en funció de modificador explicatiu o absolut té una càrrega aspectual que l'especificatiu no té. Per exemple, podem comprovar que una oració com la de (78a) accepta un adjunt aspecto-temporal, però una oració com la de (78b) no:

- (78) a. Barberà, **preguntada** {ahir / aquest matí / fa una estona} pels periodistes, va assegurar que l'ordre "era claríssima"
b. La força rau en les emocions d'aquestes persones **preguntades** *{ahir / aquest matí / fa una estona} per xifres de sinistralitat

Les estructures absolutes, donada la seva càrrega temporal, accepten la paràfrasi amb un gerundi o amb el modificador temporal 'en ser...':

- (79) a. Barberà, {**essent preguntada** / **en ser preguntada**} pels periodistes, va assegurar que l'ordre "era claríssima"
b. *La força rau en les emocions d'aquestes persones {**essent preguntades** / **en ser preguntades**} per xifres de sinistralitat

Aquestes estructures temporals també accepten la modificació del conjunt «durant + SN quantificador»:

- (80) a. Barberà, **preguntada durant una hora** pels periodistes, va assegurar que l'ordre "era claríssima"
b. *La força rau en les emocions d'aquestes persones **preguntades durant una hora** per xifres de sinistralitat

Podem pensar, doncs, que les estructures amb el participi sense auxiliar i entre comes són, en realitat, estructures absolutes predicatives. Aquestes clàusules tenen una càrrega aspectual que, concretament, pot expressar una temporalitat anterior o simultània a la de l'oració principal (Marín 2002, Pérez-Jiménez 2008).

- (81) a. Terminada la reunió, salía de viaje (Anterioritat)
b. Leído por el portavoz, el discurso hacía bostezar al público (Simultaneïtat)

[Pérez-Jiménez 2008 : 120]

Sembla que les clàusules que hem descrit són absolutes predicatives que expressen una temporalitat simultània a la de l'oració principal.

- (82) Barberà, **preguntada** pels periodistes, va assegurar que l'ordre "era claríssima" (Simultaneïtat)

El que és important és que, en aquestes construccions, el participi té una càrrega aspectual que no té quan apareix com a modificador específicatiu. És per això que proposem que per a obtenir aquest participi "absolut", el verb ha de pujar a una projecció superior, diferent a la predicativa, que anomenem Sintagma Situació. Així, seguim Ramchand (2017) en la proposta que hi ha una projecció en la qual es codifica el pas d'un concepte eventiu simbòlic (symbolic event concepts) a les propietats espaciotemporals d'aquest concepte (spatiotemporal properties), en altres paraules, el pas d'un esdeveniment a una situació. Així, un esdeveniment encara no està

«existentially bound», però quan es passa d'un esdeveniment a una situació, s'hi afegeixen i es fixen «the properties that arise in the context of instantiation in world and time» (Ramchand 2017 : 51).

Com hem mostrat, un participi explicatiu té un rendiment aspecto-temporal que evidencia clarament que s'ha passat de l'esdeveniment a la situació. Així, defensem que aquest participi es troba en el Sintagma Situació, seguint la intuïció que apunta Ramchand sobre l'existència d'un domini que «is entered after the existential closure of the event variable and where temporal properties become possible to state» (Ramchand 2017 : 51). La nostra proposta sosté que, un cop el verb ha passat el Sintagma Situació, és a dir, a partir d'aquest sintagma, el verb ja pot assignar cas. Fins ara, tant en el SPred com en el SSituació, l'assignació de cas encara no s'havia produït, la qual cosa explica que es pogués moure l'argument del verb i pujar a la posició de subjecte del participi. A partir d'aquí, l'assignació de cas ja serà possible.

A continuació, proposem que el verb *ser* projecta un SAux, a on el participi puja per ajuntar-se amb aquesta còpula. Proposem un Sintagma Auxiliar perquè, com hem apuntat al principi de l'apartat 3.2.1., molts autors (Schmitt 1992, Camacho 1993, Fernández-Leborans 1993, entre d'altres) han demostrat que el verb *ser* és una còpula buida, sense cap càrrega aspectual, la funció de la qual és, bàsicament, sostenir els trets temporals de l'estructura. Un cop en aquesta projecció, el verb ja pot assignar cas, però l'assignació no es produeix de manera obligatòria o sistemàtica en tots els parlants. Les dades mostren que els parlants difereixen en l'acceptabilitat de les construccions “*ser* + participi de l'OI”, de manera que, mentre alguns les accepten i les donen per naturals, altres les rebutgen. Això es tradueix en el supòsit teòric que, en algunes varietats, en aquest nivell el verb ja assigna cas a l'argument, i per això no es pot moure a la posició de subjecte, mentre unes altres varietats encara no li assignen cas, per la qual cosa poden moure'l i passivitzar-lo.

- (83) ?Els processats **van ser preguntats** sobre la seva col·laboració en el referèndum
 (84) ?Dos policies **foren disparats** a l'esquena durant l'atracament

Finalment, sostenim que, donades les seves propietats aspectuals, *estar* projecta un sintagma aspectual SASp (Camacho 2012, Silvagni 2017). Quan el participi puja a SASp per ajuntar-se amb *estar*, en aquesta nivell assigna cas obligatòriament¹². Així, l'argument rep cas datiu, queda congelat i, per tant, és impossible que es mogui a la posició de subjecte. Això explica la agramaticalitat dels exemples:

- (85) *Durant la reunió d'avui, Rajoy **estarà preguntat** sobre Catalunya
 (86) *Puigdemont **està suplicat** perquè es rendeixi i torni a la via del diàleg

4. Conclusions

En aquest article hem examinat les estructures amb complement indirecte passivitzat en català. Aparentment, aquestes dades contradiuen el supòsit gramatical que, en llengües com el català o el castellà, només es pot passivitzar el complement directe o argument intern (Tema) del verb. Ara bé, després de constatar que els verbs que permeten aquesta passivització no es comporten com els verbs ditransitius canònics, hem proposat que, de fet, la passivització del complement indirecte no

¹²Una possibilitat d'anàlisi que suggereixen aquestes dades i que caldria examinar amb detall és que, seguint la proposta de Gallego & Uriagereka (2009), *estar* sigui *ser* + una preposició, i que sigui aquesta preposició la que assigna cas datiu a l'argument.

parteix d'una estructura ditransitiva en la sintaxi lèxica, sinó d'una estructura semblant a la dels verbs de *locatum* de Hale & Keyser (1993, 1998), en la qual el receptor del verb no és, en realitat, un objecte indirecte, sinó l'argument intern del verb. Hem defensat, doncs, que aquests verbs tenen una estructura interna semblant a "tocar + algú + amb X", en què la preposició expressa una relació de coincidència central. Així, per exemple: *preguntar* seria *tocar algú amb la/una pregunta*. En aquesta estructura, el receptor (de la 'pregunta', en aquest cas) s'origina en la posició d'argument intern (CD). 'La pregunta' s'ajunta amb la preposició i l'element resultant (P + SN) s'incorpora al verb. Com el SN del receptor no es troba darrere de cap preposició, no té cap obstacle per moure's a la posició de subjecte del participi.

D'altra banda, hem revisat les restriccions d'aquestes estructures en la sintaxi oracional i hem detectat que sempre que el participi apareix sense cap auxiliar, ja sigui com a modificador especificatiu (com a adjectiu predicatiu: *les persones preguntades, els experts preguntats*) o explicatiu (en una estructura absoluta: *Barberà, preguntada pels periodistes, va afirmar que declararia*), l'argument es pot moure a la posició de subjecte. Quan el participi es combina amb *ser* en una estructura passiva (*Els processats van ser preguntats pel president si havien de dir alguna cosa*) existeix una certa variació pel que fa al grau de naturalitat amb què els parlants accepten (o no) la passivització. Finalment, la combinació d'aquests participis amb *estar* és impossible (**Els processats estan preguntats sobre les acusacions*). Així, un cop hem demostrat que aquestes restriccions no es poden explicar a partir de l'aspecte, hem proposat que l'explicació rau en els mecanismes d'assignació de cas.

El participi per si mateix no pot assignar cas, ja que el cas s'assigna en la sintaxi oracional un cop el verb ja ha passat la projecció del Sintagma Situació, però no abans. Així, proposem que quan el participi apareix sense cap auxiliar, com a modificador especificatiu (SPred) o explicatiu (SSituació), encara no ha assignat cas al seu argument, de manera que aquest es pot promoure a la posició de subjecte de la clàusula participial. La combinació amb *ser* projecta el SAux, en el qual, per a alguns parlants, el participi ja assigna cas i per això l'argument no es pot extraure, mentre per d'altres encara no l'assigna i l'argument pot moure's a la posició de subjecte. Finalment, quan es combina amb *estar* i es projecta el SAsp, el verb assigna cas obligatòriament, amb la qual cosa l'argument ja no es pot extraure.

Per acabar, entenem també que aquesta impossibilitat d'assignar cas és una prova que demostra que els participis són elements deficients. Si un verb (flexionat, s'entén) no permet acusativitzar el complement indirecte/receptor és perquè té la capacitat d'assignar-li cas i, un cop rep cas, l'argument queda fixat i no es pot moure; en canvi, el participi permet l'extracció i ascens de l'argument a la posició de subjecte perquè no li pot assignar cas. Això evidencia que el participi té una estructura menys rica i complexa que el verb i que és, en aquest sentit, deficient.

Isabel Crespi
Departament de Filologia Catalana
Facultat de Lletres
Edifici B
Universitat Autònoma de Barcelona
08193, Bellaterra (Barcelona)
+34 93 586 8067
isabel.crespi@uab.cat

Referències

- Arche, M.J. (2004). *Propiedades aspectuales y temporales de los predicados de individuo*. Tesi doctoral. Universidad Complutende de Madrid.
- Armstrong, G. (2016). Spanish participios activos are adjectival antipassives. *The Linguistic Review* 34(1), pp. 1-37. <https://doi.org/10.1515/tlr-2016-0007>
- Belletti, A. (1990). *Generalized Verb Movement*. Turin: Rosenberg and Sellier.
- Borer, H. (1984). The Projection Principle and Rules of Morphology. Dins C. Jones & P. Sells (eds.) *Proceedings of the 14th Annual Meeting of NELS*, 16-33. Amherst, MA: GLSA.
- Bosque, I. & J. Gutiérrez-Rexach. (2009). *Fundamentos de sintaxis formal*. Madrid: Akal.
- Brucart, J.M. (2012). Copular alternation in Spanish and Catalan attributive sentences. *Linguística. Revista de Estudos Linguísticos de Universidade do Porto*, 7, pp.9-43.
- Bruening, B. (2014). Word Formation is Syntactic: Adjectival Passives in English. *Natural Language and Linguistic Theory* 32, pp. 363 – 422. <https://doi.org/10.1007/s11049-014-9227-y>
- Cabré, T. & J. Mateu. (1998). Estructura gramatical i normativa lingüística: a propòsit dels verbs psicològics en català. *Quaderns. Revista de traducció* 2, pp. 65 – 81.
- Camacho, J. (1993). Aspectual Licensing of Predication in Spanish. *Proceedings of the western conference on linguistics*; Vol 6, pp. 26 – 38.
- Camacho, J. (2012): *Ser and Estar: The Individual / Stage-level Distinction and Aspectual Predication*. Dins Hualde, Olarrea & O'Rourke (eds.) (2012): *The Handbook of Hispanic Linguistics*.
- Chomsky, N. (2001). Derivation by phase. Dins Michael Kenstowicz (ed.): *Ken Hale: A life in language*. Cambridge: The MIT Press, pp. 1 – 52.
- Demonte, V. (1995). Dative alternations in Spanish. *Probus* 7, pp. 5 – 30. <https://doi.org/10.1515/prbs.1995.7.1.5>
- Di Tullio, A. (2008). Participios y adjetivos. Dins Pena Seijas & Rodríguez Espiñeira (eds.), pp. 99-125.
- Fernández Leborans, M.J. (1993). Las construcciones con el verbo ESTAR: aspectos sintácticos y semánticos. *Verba. Anuario Galego de Filoloxía*, vol. 22, (1995), pp. 253-284.
- Gallego, Á. & J. Uriagereka. (2009). Estar = Ser + P. Xerrada al XIX Colloquium on Generative Grammar. Euskal Herriko Unibertsitatea Vitoria-Gasteiz.
- Hale, K. & S.J. Keyser. (1993). On argument structure and lexical expression of syntactic relations. Dins: Hale, K., & Keyser, S. J. (eds), *The View from Building 20*. Cambridge, MA: MIT Press, pp. 53-109.
- Hale, K. & S.J. Keyser. (1994). *On the complex nature of simple predicators*, ms, MIT.
- Hale, K. & S.J. Keyser. (1997). The limits of argument structure. Dins Mendikoetxea, A. & Uribe-Etxebarria, M. (eds.). *Theoretical Issues at the Morphology-Syntax Interface*, pp. 203 – 230. Bizkaia: Servicio Editorial de la UPV.
- Hale, K. & S.J. Keyser. (1998). The basic elements of Argument Structure. Dins Harley, H. (ed.) *MIT Working Papers in Linguistics* 32, *Papers from the UPenn/MIT Roundtable on Argment Structure and Aspect*, pp. 73-118. MIT, Cambridge, MA.

- Hale, K. & S.J. Keyser. (2002). *Prolegomenon to a Theory of Argument Structure*. Cambridge: The MIT Press.
- Haugen, J. D. (2009). Hyponymous objects and Late Insertion. *Lingua* 119, pp. 242-262. <https://doi.org/10.1016/j.lingua.2007.10.008>
- Kratzer, A. (2000). Building statives. *Berkeley Linguistics Society*, Vol. 26, pp. 385 – 399. <https://doi.org/10.3765/bls.v26i1.1131>
- Ledgeway, A. (2017). Dative want-Passives in Southern Italy. Xerrada al congrés *Passives - A Cross-Linguistic Workshop*. Viena: 16 i 17 de setembre de 2017.
- Levin, B. & M. Rappaport Hovav. (1986). The Formation of Adjectival Passives. *Linguistic Inquiry* 17, pp. 623-661.
- Marín, R. (2002). De nuevo sobre las construcciones absolutas. *Círculo de Lingüística Aplicada a la Comunicación*, 10.
- Martínez Linares, M.A. (2015). *El disco está besado por Justic, la novela ya está leída: A propósito de las construcciones resultativas con estar*. ELUA, 29, pp. 191- 220.
- Mateu, J. (2002). *Argument Structure: Relational Construal at the Syntax-Semantics Interface*. Tesi doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona.
- McIntyre, A. (2013). Adjectival passives and adjectival participles in English. Dins A. Alexiadou & F. Schäfer (eds.) *Non-canonical Passives*, 21-41. Amsterdam: John Benjamins. <https://doi.org/10.1075/la.205.02mci>
- Morant, M. (2008). *L'alternança datiu/acusatiu en la recció verbal catalana*. Tesi doctoral. Universitat de València.
- Ormazábal, J. & J. Romero. (2013). Non accusative objects. *Catalan Journal of Linguistics*, 12, pp. 155-173. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.
- Parsons, T. (1990). Events in the Semantics of English: A study in subatomic semantics, vol. 21 of *Current Studies in Linguistics*.
- Pérez Jiménez, I. (2008). *Las cláusulas absolutas*. Visor Libros, Colección Gramática del español, vol. 13.
- Pérez Saldanya, M. (2007). Gramaticalització i reanàlisi: funció i estructura del canvi sintàctic. Dins Teresa Cabré Monné (ed.): *Lingüística Teòrica: anàlisi i perspectives*, II. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, pp. 13 – 29.
- Pérez Saldanya, M. & G. Rigau. (2015). De l'experiència viscuda a l'anàlisi gramatical. Xerrada a la Jornada Joan Solà. Universitat de Barcelona. 13 de novembre de 2015.
- Pesetsky, D. (1994). *Zero syntax*. MIT Press. Cambridge.
- Pineda, A. (2016). *Les fronteres de la (in)transitivitat. Estudi dels aplicatius en llengües romàniques i basc*. Col·lecció Cum Laude, 6.
- Ramchand, G. (2017). *Situations and Syntactic Structures. Rethinking Auxiliaries and Order in English*. The MIT Press.
- Ramos, J.R. (2005a). Les alternances acusatiu/datiu: perspectiva normativa i dialectal. Dins *Jornades de la Secció filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, pp. 151-159.
- Ramos, J.R. (2005b). El complement indirecte: l'alternança datiu/acusatiu. *Estudis romànics / publicats a cura de A.M. Badia i Margarit i Joan Veny*, vol. 27, pp. 94-111.
- Romero, J. (1997). *Construcciones de doble objeto y gramática universal*. Tesi doctoral. Universidad Autónoma de Madrid.

- Rosselló, J. (2002): El SV,I: Verb i arguments verbals, dins *Solà et al. (dirs.): Gramàtica del Català Contemporani*, volum 2.
- Schmitt, C. (1992). *Ser and estar: A matter of aspect*. Dins *Proceedings of the Northeastern Linguistic Society (NELS) 22*.
- Silvagni, F. (2015): Predicació no verbal con y sin aspecto: *ser y estar*. *SIGGRAM Workshop*. Barcelona: 21-22/04/2015.
- Silvagni, F. (2017). *Entre estados y eventos. Un estudio del aspecto interno del español*. Tesis doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Solà, J. (1994). *Sintaxi normativa: estat de la qüestió*. Barcelona: Empúries.